

Corizus subrufus (Gmel.) Barcelona: Manresa, 28. VII. IV. Lleida: Seu d'Urgell, 22. VII. 16.

Corizus parvumpunctatus (Schill.) Lleida: Lés (Vall d'Aràn). 21. IX. 13, P. Espinasse!

Stictopleurns crassicornis (L.) Barcelona: Castelldefels, 3. V. 15. Lleida: Coll-Fret (Artesa de Segre), 27. V. 16. Maluquer (Joaq.)!

En la *Liste de quelques Hémiptères recueillis au Maroc* por Ernest de BERGÉVIN, publicada en el Bulletin de la Société d'Histoire Naturelle de l'Afrique du Nord, T. VII, n.º 8, 15 Novembre de 1916, p. 314-315, es citen alguns Homópters, les localitats esmentades allí no són cap de les de la present llista.

Anotacions a la lepidopterologia ibèrica

III (1)

Formes noves dignes d'esment

per

Ignasi de SAGARRA

Brenthis ino Rott. rassa **orilda**, nova rassa.

Difereix de la rassa típica de l'Europa central, pel major esclat de coloració amb tonalitat més càlida tan en l'anvers com al revers de les ales. Li és característica també, la reducció del pigment negre, particularment en la regió basilar del anvers de les ales, demés del dibuix total que esdevé més gràcil en alguns indrets. Mides semblants a les que assolix la rassa típica.

Tipus de Oriuela del Tremedal (Aragó) 1700 mts. alt. (Querci leg. 14-VII-241.) [En la col. del Museu de Ciències Naturals de Barcelona.]

Brenthis ino Rott. rassa **pyrenaica**, nova rassa.

Es la rassa més robusta d'Europa, entre totes les que coneixem.

Mides bon tros més grans que les de la rassa típica (40 mm. d'expansió alar, en el mascle; 42 mm. d'expansió alar, en la femella). Contribueix a la caracterització racial el marcat melanisme que s'acusa particularment en la meitat basilar de l'anvers de les femelles.

(1) **Vegeu:** BUTLL. INST. CAT. HIST. NAT., pàg. 45 49.-1925.

Tipus dels voltants de Salardú, a la vall d'Aran. (S. Novellas leg. 20-VII-22) [En la col. del Mus. de Cièn. Nat. de Barcelona.]

NOTA: Aquesta rassa és la única que coneixem a Catalunya; està confinada a les altes valls pirenenques i particularment abundosa a la vall d'Aran. La coneixem de Isil-VIII-18 (Codina leg.); Banyes de Sant Vicens (Seo d'Urgell)-VII 07 (S. Maluquer leg.); Angulastrès, Andorra, 20-VII-20 (Sagarra y Novellas leg.); La Renclusa, 25-VII-21 i Pla del Campiamento, 21-VII-21 (S. Novellas leg.)

Meleageria meleager Esp. rassa **marteniana**, nova rassa.

Anvers de les ales del mascle: de coloració blava intensa, agrisada en els espais discals pel marcat desenrotllo de les escates androconials fosques; manca o tan sols hi veurem vestigis de l'entonació violàcia pròpia d'algunes races meridionals, com *ampla* Vrty.; marge fosc de les ales, extens i difús amb les extremitats de les nervulacions negres.

Revers: dibuix marginal ben marcat sobre de la color ocrosa del fons que és bastant pujat de tò, per la qual causa, els anells de les taques oculars apareixen ben destacats. Pel desenrotllo que assoleixen les esmentades taques distingirem, sense dificultat, la nostra rassa de les dugues pròximes de l'Itàlia continental, *macra* Vrty. i *squalida* Vrty.

Anvers de la femella: amb el camp blau ben separat de l'espai marginal brú, en les quatre ales, que sol ésser ample i íntegre en els exemplars més caracteritzats.

Revers; de tonalitat ocrosa intensa amb la decoració ben aparent, sense marcar un fort contrast. Taques oculars, groses.

Tipus de Santa Coloma de Queralt [S. Novellas leg. 3-VII-1922.] (En la col. del Mus. de Cièn. Nat. de Barcelona.)

NOTA: Coneixem aquesta espècie, demés de les localitats citades anteriorment (1), i de la localitat clàssica de Esgluga de Francolí (A. Codina leg. 6-VIII-1920) i de St. Lloréns del Munt (W. Marten leg. 28-VII-1926) on hi descobrí, una important colònia per la banda de Matadepera. Per l'amabilitat d'aquest entomòleg hem pogut comprovar que pertany a la rassa que acabem d'establir. No, així, podem afirmar-ho per la rassa que veia al Pirineu, a Sant Vicens de la Seu d'Urgell (S. Maluquer leg. VII-1907), pel material insuficient.

Mirsulina dolus Hb. rassa **fulgens**, nova rassa.

El mascle difereix de la rassa típica per l'esclat de sa color blava celestina, no de tonalitat verdosa. Revers de les ales amb la color fonamental més fosca i agrisada, per quina causa contrasten de manera manifesta, els rengles de taques oculars ben desenrotllades en aquesta rassa. La femella és de tonalitat més fosca, al anvers i al revers, on mostra perfeta analogia amb els caràcters esmentats, en descriure el mascle.

(1) BUTLL. INST. CAT. HIST. NAT., p. 47—1911.

Tipus de Santa Coloma de Queralt. (S, Novel·las leg. 9-VII-1920) I en la col. del Mus. de Cièn. Nat. de Barcelona.

Scolitantides orion Pall. rassa **parvula** nova rassa.

Caracteritzada per ses dimensions reduïdes, amb el revers de les ales ben contrastat, sense sufusió del dibuix negre amb la color fonamental molt blanca; faixa taronjada de les ales posteriors molt pàlida i reduïda sovintment.

Tipus d'Espluga de Francolí (Weis i Sagarra leg. 29-V-1919), [En col. del Mus. de Cièn. Nat. de Barcelona.]

Hesperia ciris Rbr. rassa **fabressei** Obth., generació tardana **martorell**, nova forma.

Difereix de la generació de Juliol, *fabressei* Obth. per sa tonalitat general més fulva. Al revers de les ales anteriors, la color negra no té tanta intensitat i les posteriors no són tan rogenques.

Tipus de Albarracín (Aragó), (O. Querci leg. 9-VIII i IX-1924) [En la col. del Mus. de Cièn. Nat. de Barcelona.]

Zygaena stoechadis Bkh. rassa **catalonica**, nova rassa.

Ales anteriors amb forta lluisor metàlica i constantment amb cinc taques. Ales posteriors amb el marge metàlic poc extens.

Tipus de St. Pere de Vilamajor (Sagarra leg. VII-1920). [En la col. del Mus. de Cièn. Nat. de Barcelona.] Aquesta rassa és extesa per tot Catalunya.

Cap confusió amb *gemina* Vrty. de Serra Segura i d'Albarracín, perquè és de major esclat metàlic; tampoc la confondrem amb les lluentes races de l'Europa central.

Zygaena trifolli Esp. forma (gen. tard.) **Intricata**, nova forma.

De mida bastant grossa, amb les ales densament escatades; torax i abdomen de bon desentrotlló, sense assolir la vigoria de la primera generació que té manifesta analogia amb *syracusiae*; taques de les ales anteriors no tan extenses com en la forma tardoral *duponcheliella* Vrty. que difereix també per son escatat més pobre i la color menys intensa. La nostra forma es caracteritza també pel parell mitjà de taques de les ales anteriors; l'inferior arredonida i molt més grossa que la superior; la taça apical és així mateix grossa. La color de les ales posteriors és vermella intensa, amb la franja metàlica, d'amplada quasi uniforme fins poc abans d'arribar a l'angle anal, on s'estreny.

Tipus de la Farola del Llobregat, prop de Barcelona (Querci i Sagarra leg. 1 a 5-X-1925).

NOTA: Amb la diagnosi anterior queda definit el nucli d'individus d'aquesta aparició tardoral que francament devem referir a la unitat específica *trifolii* Esp. Cal dir però, d'acord amb el fet observat, que un nucli, més nombrós encara, recollit en aquella contrada, divergeix per ses dimensions constanment més petites i que per gradació arribem a observar individus de 22 mm. de expansió alar; en quan als mascles, observarem com l'abdomen esdevé més glàcil i la franja de les ales posteriors, més prima. Tals característiques són més marcades encara en les femelles, que per la feblesa de llurs escates, ofereixen un tan particular aspecte que be podríem suposar la coexistència de dos nuclis divergents de l'entitat específica *trifolii*, exuberant el primer, amb individus que s'acosten a espècies ben pigmentades com *filipendulae* i migrat l'altre (forma **depravata**, que recorda espècies gràcils com *melliloti*, encar que per la forma ben diverse del tall d'ales, mai podem confondre. Avui no podem concretar res més del enigma del Llobregat perquè considerem tasca prèvia l'estudi biològic dels subjectes en la mateixa localitat, seguint el curs de l'any.

Zygaena melliloti Esp. rassa **farrlotsi**, nova rassa.

Ales, particularment les anteriors, més amples i no tant apuntades com en els exemplars del centre i mitjorn d'Alemanya per tal estructuració, el marge extern és més convex. Sempre amb cinc taques a les anteriors, ben delimitades per la major riquesa d'escatet, i no exteses, per tal com no hem observat en cap individu la confluència de la mitjana inferior amb la inferior basilar, sovint visible en les races de l'Europa central. La color fonamental és blava d'indic en els dos sexes i no pissarrosa com en el tipus. A les ales posteriors veiem la franja marginal més ampla i regular.

Tipus de Puigsacalm i Cabrera (Dr. A. Weiss leg.) També la coneixem de Viladrau (S. Novellas leg.). [En la Col. del Mus. de Cièn. Nat. de Barcelona.]

Zygaena fausta rassa **oranoïdes** Bgf. la. gen. **macrarla**, nova forma.

Exemplars de mida, generalment, més gran que'ls de la tersa generació **oranoïdes** Bgf., pel contrari, són bastant escassos els individus de mida inferior. Taques vermelles de les ales anteriors de major esclat, per be que sien més reduïdes; conseqüentment, els espais de color blava d'indic ocupen un espai relativament gran en les ales i fan un marcat contrast amb aquelles. La color fonamental de les ales posteriors és carminosa, mentre que les següents generacions mostren una coloració més apagada.

Tipus dels pujols entre Llinàs i St. Antoni de Vilamajor (Querci leg. 2, 3-VI-1925.

NOTA: Aquesta forma recorda la *niceae* Stgr., provensal, però resta ben caracteritzada per la major amplitud del viu groc que rodeja les taques de les ales anteriors. Apareix, abundantament, d'últims de maig a la primera desena de juny.

Zygaena fausta L. rassa **oranoïdes** Bgf. IIa. gen. **microsaria**, nova forma.

Aquesta segona generació difereix marcadament de l'anterior, com de la tersa, per la mida molt més petita que tenen tots els individus. Demés, la coloració verme la és més pal·lida, particularment remarcable en la majoria de les femelles.

Tipus dels pujols entre Llinàs i Sant Antoni de Vilamajor. (Querci leg 13 a 20-VII-1925). Es menys abundosa que les demés aparicions. Vola de mitj juliol a les darreries del mateix mes.

Zygaena fausta L. rassa **oranoïdes** Bgf. IIIa. gen. **oranoïdes** Bgf.

Amb exemplars d'aquesta tersa aparició, procedents de Ribes i de Manlleu, recolectats pel Dr. A. Weiss (VIII i IX de 1915 i 1916) BURGEFF denominà així la rassa, per la semblansa que li advertí amb *orana*. Enguany ha estat particularment abundosa en la regió abans esmentada del Montseny (la gran eclosió durà del 28-VIII al 12-IX. Els Srs. Querci n'examinaren més de deu mil exemplars); resultat d'aquell exàmen podem concretar que la tersa generació *oranoïdes* Bgf., és variabilíssima: alguns exemplars excepcionals són més grans que'ls de la primera; altres, petits com la segona: els més pocs, mostren la coloració esclatant, la majoria són més bé pal·lids. Entre les formes excepcionals hem de esmentar: **florella** la color vermella esdevé rossa pal·lida (22 individus perfectament frescos i ben caracteritzats) **disjuncta** taques mitjanes de les ales anteriors perfectament separades (4 mascles i 1 femella); **confluens** taques vermelles de les ales anteriors, reunides amplament; **fractimacula** (exemplar únic, entre deu mil, que li manca la part superior de la taca llunular apical en les ales anteriors. L'espai apical esdevé recobert quasi totalment per blau indic del to fonamental. Aquest exemple és molt interesant, morfològicament, perquè ens mostra com la descomposició de la tal lluna en dues taques externes, de les quals sols resta la inferior).

Zygaena fausta L. rassa **lilliputana**, nova rassa.

Dimensions més reduïdes encara que la segona generació *microsaria* de *oranoïdes* amb el tall de les ales més allargat, àpex apuntat i abdómen més gràcil. La coloració és més pal·lida.

Tipus de la serra de St. Pere de Vilamajor, a 600 metres prop de càn Surell (Querci leg. 12-IX-1925).

NOTA: L'aparició d'aquesta rassa de muntanya tingué lloc del 12 al 18 de IX. La considerem característica de la zona d'altitud mitja al maciu del Montseny. Barcelona, XI-1925.